

SECȚIUNEA PLENARĂ

CZU: 657:929(100)

DOI: <https://doi.org/10.53486/issc2023.01>

PERSONALITĂȚI MARCANTE CARE VIN DIN LUMEA CONTABILITĂȚII

PROMINENT PERSONALITIES FROM THE WORLD OF ACCOUNTING

Autor: **RUXANDA HAREA**

e-mail: harea.ruxanda@gmail.com

Coordonator științific: **SVETLANA MIHAILA**, ORCID: 0000-0001-5289-8885

e-mail: svetlana.mihaila@ase.md

Academia de Studii Economice a Moldovei

Abstract. *Highlighting a personality is a privilege, but it is also extremely necessary. The topic is of interest, because it is important to know who contributed to the development of accounting as a science, as well as personalities, with studies in the field of accounting, who stood out in history. This research focuses on public figure that gained fame in various domains, but have studied accounting beforehand. The given research was carried out by conducting a quantitative and qualitative study of the specialized literature. Thus, methods such as induction, deduction, bibliographic analysis with the help of Google Scholar, Scopus, etc. platforms were used, and the interpretation of the results was carried out by means of the bibliometric analysis tool Biblioshiny.*

Keywords: *accounting, public figures, history of accounting, entrepreneur*

JEL: M40, M41

Introducere

Absolvirea unei universități și studiile dobândite au scopul de a ajuta un student în dezvoltarea sa în carieră, oferindu-i un drum profesional sigur. Totuși, nu toți cei care au parcurs calea învățământului superior s-au regăsit în domeniul studiat. Multe nume faimoase, care la început au ales să facă studii în contabilitate, apoi au excelat în afaceri sau în alte domenii, aplicând aptitudinile dobândite.

Evidențierea unei personalități este un privilegiu, dar acest fapt este și extrem de necesar. Tema studiată prezintă interes, deoarece considerăm, că este important să se cunoască cine a contribuit la dezvoltarea contabilității ca știință, precum și personalitățile, cu studii în domeniul contabilității, care s-au remarcat în istorie.

Astfel, *obiectivul cercetării* este studierea și analiza istoriei unor profesioniști cu studii în contabilitate și care s-au remarcat în domeniul științei contabilității, în domeniul afacerilor sau în domenii mai îndepărtate de cel al contabilității.

În vederea atingerii acestui deziderat, a fost realizat un studiu exploratoriu ce are la bază cercetarea descriptivă. Au fost utilizate mai multe *metode de cercetare*: sinteza, analiza bibliografică (Google Scholar, Scopus), au fost utilizate așa metode precum: comparația și analiza istorică. Astfel, pentru a identifica publicații pertinente în raport cu tema cercetată, s-au utilizat mai multe platforme pe baza a câteva criterii, cum ar fi identificarea sintagmei „history of accounting” și „accounting history” în tematica publicației (title, abstract, keywords), iar rezultatele obținute au fost interpretate

prin intermediul instrumentului de analiză bibliometrică Biblioshiny. La analiza lucrărilor publicate nu a fost stabilită o perioadă determinată. Astfel, am obținut o hartă a studiilor ce au abordat subiectul personalităților marcante în dezvoltarea contabilității.

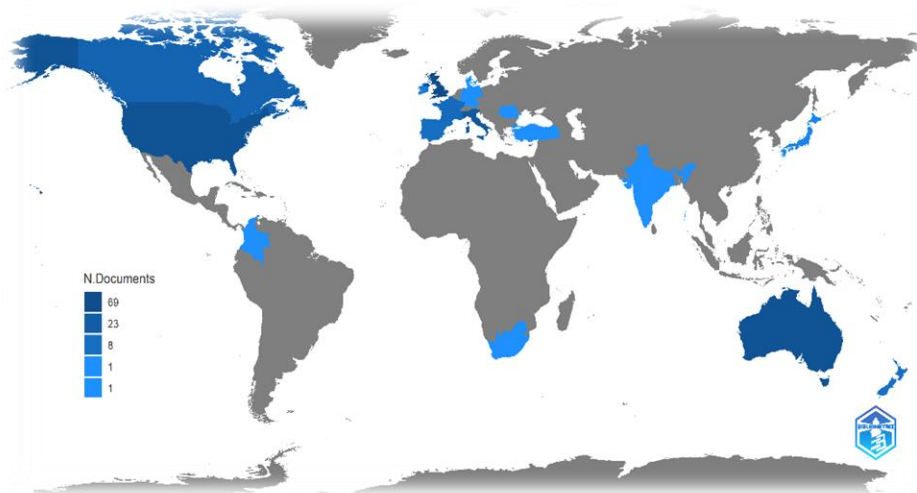

Figura 1. Harta studiilor ce au abordat subiectul personalităților marcante în dezvoltarea contabilității

Sursa: elaborat de autor în baza Scopus, interpretat prin instrumentul Biblioshiny

Astfel, în baza figurii 1, am obținut o hartă a studiilor ce au abordat subiectul personalităților marcante în dezvoltarea contabilității. După cum se observă, în Marea Britanie, Australia și Statele Unite ale Americii au fost publicate cele mai multe lucrări ce vizează subiectul abordat.

Tabelul 1. Reprezentativitatea țărilor pe tema cercetării „personalități marcante în dezvoltarea contabilității”

region	Freq
UK	69
AUSTRALIA	47
USA	45
ITALY	33
CANADA	16
FRANCE	10
PORTUGAL	8
SPAIN	8
NEW ZEALAND	7
IRELAND	4

Sursa: elaborat de autor în baza WOS

Același lucru se poate observa și în tabelul de mai sus, unde au fost scoase în evidență, țările cu cele mai reprezentative studii în domeniul cercetat.

Conținut de bază

Contabilitatea este o practică ce datează de mii de ani și care este aplicată în întreaga lume. Acest fapt trebuie să îl datorăm personalităților care au creat, cercetat și folosit metodele contabile.

Luca Pacioli a fost un matematician italian și călugăr franciscan, care a introdus principiul dublei înregistrări în contabilitate. În 1494 este publicată cartea sa Summa de Arithmetica, Geometria, Proportioni et Proportionalita. Deși venerat ca „Părintele contabilității”, lucrarea sa despre contabilitate, este doar o secțiune din Summa. De fapt, Pacioli nu a inventat dubla înregistrare. Mai degrabă, el a expus „metoda venețiană care, cu siguranță, printre altele este mult recomandată și care

poate fi folosită ca ghid pentru toate celelalte” [1]. Lucrarea este bazată pe procedurile folosite de negustorii venețieni în timpul Renașterii italiene. Cele mai multe dintre principiile contabile descrise de Pacioli sunt încă în uz până în prezent [2].

Luca Pacioli/ Amintino Manucci

Josiah Wedgwood

Amintino Manucci a fost un negustor din Franța, din secolul al XIII-lea, ai cărui lucrări includ cele mai vechi forme de ținere a contabilității, și anume folosind dubla înregistrare. A reușit să construiască un set cuprinzător și complet articulat de înregistrări. Scrisul, în întregime aparținând lui Manucci, este îngrijit, lizibil și în mare parte bine păstrat. Deși înregistrările din 1299-1300 sunt incomplete, ele prezintă suficiente detalii pentru a fi identificate ca dublă înregistrare. Aceste detalii includ utilizarea debitelor și creditelor, precum și dualitatea înregistrărilor [3].

În timpul revoluției industriale, au fost necesare metode care puteau fi utilizate pentru a urmări costurile legate de producția la scară largă în operațiunile de fabricație. Josiah Wedgwood, fondatorul celebrului producător de ceramică Wedgwood, este considerat de mulți un pionier în contabilitatea costurilor. Acesta a conceput primul sistem de încredere pentru a urmări costurile și profiturile financiare încă din 1772 [4]. Firma de ceramică Wedgwood a supraviețuit crizei economice a vremii și este prezentă și astăzi pe piață, furnizând spre milioane de puncte de vânzare din întreaga lume ceramică și obiecte de cristal emblematice. Puterea unei contabilități eficiente este incontestabilă pentru longevitatea afacerii [5].

Mary Harris Smith

Mary Addison Hamilton

Printre nume ale personalităților care au schimbat lumea se regăsesc și contabilii de profesie. Până la începutul secolului trecut, contabilitatea era o ocupație pur masculină. Prima femeie a fost certificată contabil profesionist în anul 1920. Mary Harris Smith este celebrată pe bună dreptate ca fiind prima femeie - contabil autorizat din lume. În 1887, Mary și-a fondat propria firmă de contabilitate. În parcursul activității sale, ea a aplicat de mai multe ori pentru a se alătura primei asociații din lume de

profesioniști contabili, Institutul Profesioniștilor Contabili din Anglia și Țara Galilor (ICAEW). Și, la vârsta înaintată de 75 de ani, a aplicat din nou, odată ce a fost clar că ICAEW nu o va putea refuza după ce a fost adoptată Legea privind Descalificarea pe bază de sex (The Sex Disqualification (Removal) Act) din 1919. Persistența ei a fost în concordanță cu dorința de a atinge acest scop, deoarece M. Harris Smith nu acționa pentru ea însăși, ci pentru toate femeile. Ea și-a bazat cererea pe motivele „aditerii egale și statutului egal cu membrii bărbați” [6].

O altă personalitate - Mary Addison Hamilton - considerată un simbol al feminismului, a fost prima femeie admisă la ceea ce este acum cunoscut sub numele de CPA Australia. Participant activ la mișcarea feministă, Hamilton a fost pionier într-un domeniu care restricționa, la acea vreme, accesul femeilor. Ea a urmat cursuri de noapte pentru a se califica ca și contabil. În 1916 a devenit Contabil Public Certificat (CPA) din Australia, astfel devenind membră a unei comunități profesionale contabile recunoscută în Comunitatea Națiunilor Britanice [7].

Walter E. Diemer

Itzhak Stern

Walter E. Diemer a fost contabil de profesie și a devenit celebru ca și inventator al gumei de mestecat roz. Născut și crescut în Philadelphia, Pennsylvania, Diemer lucra în 1926 ca și contabil la o mică fabrică de gumă de mestecat, Fleer Corporation. Deși de profesie contabil, lui Diemer îi plăcea să experimenteze cu rețete de gumă în timpul liber. Făcând acest lucru, a dat, din greșală, de o rețetă unică. Guma era roz pentru că era singurul colorant alimentară din fabrică, motiv pentru care majoritatea gumei de mestecat astăzi este roz. Diemer și-a construit o întreagă carieră pe descoperirea unei noi rețete de gumă de mestecat, care a fost numită Dubble Bubble. Succesul său l-a făcut în cele din urmă prim-vicepreședinte al Fleer [8].

Un contabil ce a manifestat compasiune și astfel a devenit un erou al celui de al doilea Război Mondial este Itzhak Stern. Lista lui Schindler, faimoasa listă a sutelor de evrei de origine poloneză salvați de la moarte de industriașul german Oskar Schindler, ar fi putut să nu existe dacă nu era Stern. Prieten, dar și mâna dreaptă din umbră a lui Schindler, contabilul evreu a falsificat documente pentru a clasifica muncitorii evrei „neesențiali” drept mașiniști cu experiență și operatori de fabrică, pentru a-i angaja în fabricile lui Schindler, astfel protejându-i de execuție. La acea vreme, Stern spunea celebru: „*Cine salvează o viață, salvează întreaga lume*”. Ca atare, prin implicarea sa a salvat de la moarte, în timpul Holocaustului, până la 1200 de evrei [9].

Cunoștințele din contabilitate au reușit să influențeze și pe cei care au devenit personalități notorii în lumea muzicii, fashion, design vestimentar etc.

Michael Jagger

Robert Plant

Janet Jackson

Michael Jagger este un cântăreț și compozitor englez, care a atins faima internațională ca vocalist principal și unul dintre membrii fondatori ai trupei rock - The Rolling Stones. Este greu de imaginat, dar Mick Jagger a fost un student pasionat de finanțe și contabilitate la London School of Economics. Aparent, acesta a fost planul său de rezervă în cazul în care prestația sa în trupă nu va avea succes. Acest lucru arată modul în care contabilii – *chiar și potențiali contabilii* – *au o minte foarte practică* [10]!

Robert Plant este un cântăreț și compozitor englez, cel mai bine cunoscut ca solistul și textierul trupei rock Led Zeppelin pentru toată existența sa din 1968 până în 1980. Cel care a insistat ca Plant să devină contabil a fost tatăl său. Într-adevăr, tânărul Robert a fost împins să devină contabil la începutul anilor 1960. Și, deoarece i-a luat ceva timp pentru a câștiga bani din muzică, a început un program de licență în finanțe și contabilitate cu o bursă la London School of Economics. El a renunțat curând, dar și-a păstrat unele abilități, care i-au ajutat pe cei din Led Zeppelin să economisească sume uriașe de bani în timpul turneelor lor (de exemplu, el a sugerat odată să închirieze un avion și să doarmă în el, în loc să plătească pentru sute de camere de hotel) [11].

Janet Jackson este o cântăreață, compozitoare, actriță și dansatoare americană. Înainte ca să-și urmeze locul în familia regală a muzicii pop, ea a studiat contabilitatea și avea în plan să devină contabil. Acum, un simbol muzical, Jackson reflectă că „dacă nu aș cânta, probabil aș fi contabil” [12].

Florence Nightingale Graham

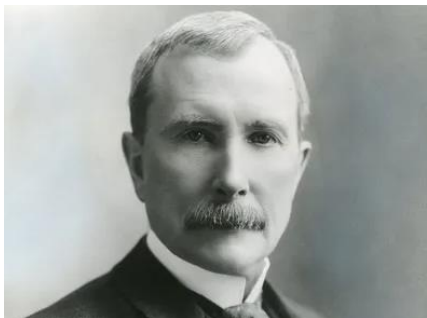

Pierre Cardin

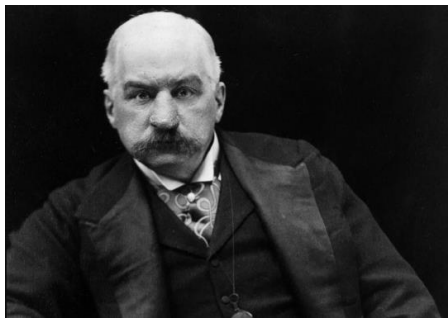
Florence Nightingale Graham, sau mai bine cunoscută sub numele ei de afaceri Elizabeth Arden, a fost una dintre cele mai bogate femei din lume. Cariera ei a început ca și contabilă la o companie farmaceutică din New York. Aici a petrecut ore întregi într-un laborator învățând despre îngrijirea pielii. Fiind una dintre cele mai cunoscute femei pioniere, Arden a oferit produse de machiaj pentru

celebrități răsunătoare precum Marilyn Monroe și Regina Elisabeta a II-a. Elizabeth Arden este și astăzi una dintre cele mai bine vândute mărci din industria machiajului [13].

Pierre Cardin a fost un celebru designer vestimentar francez. Tuturor le este cunoscut acest nume și marca sa, dar mai puțini cred că știu că acesta are tangențe cu contabilitatea. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Cardin a lucrat ca și contabil la Crucea Roșie din Vichy, în centrul Franței. A fost angajat și de designerul Christian Dior ca și croitor. În 1950, Cardin și-a fondat propria casă de modă [14]. Pierre Cardin a fost în multe privințe un pionier în lumea modei. El a promovat stilul unisex și a brevetat peste 500 de invenții – dintre care unele încă le apreciem și astăzi: cizme înalte și jachete fără guler, de exemplu.

John Davison Rockefeller

John Pierpont Morgan

Phil Knight

Sunt multe alte nume de antreprenori, care au fost bine instruiți în domeniul contabilității, ca mai apoi să devină faimoși în domeniul afacerilor.

Unul din cei mai cunoscuți și bogați, la nivel mondial, contabili-antreprenori este John Davison Rockefeller, care a fost un colos al industriei (18). După ce și-a terminat studiile de liceu, Rockefeller a studiat contabilitatea. În septembrie 1855, Rockefeller și-a primit primul loc de muncă ca asistent contabil, când avea șaisprezece ani [15]. Deși lucra multe ore, el este încântat de munca sa. Aceste experiențe i-au servit bine mai târziu în carieră, pe care a prețuit-o foarte mult. După ce a devenit un contabil prețios, acesta a fondat Standard Oil Company în 1870. Averea lui Rockefeller a crescut pe măsură ce kerosenul și benzina au crescut în importanță, iar el a devenit cea mai bogată persoană din țară, controlând 90% din tot petrolul din Statele Unite la apogeul său. În 1913, averea lui Rockefeller măsura aproximativ 2% din produsul intern brut al SUA. Conform Forbes și CNN, Rockefeller rămîne cel mai bogat om din istoria modernă a SUA (sau chiar mondială) [16]. Cu contribuția acestuia au fost fondate mai multe instituții educaționale, inclusiv the University of Chicago, Harvard și Yale [18].

Un alt exemplu al parcursului de la calificarea de contabil profesionist la antreprenor faimos este Phil Knight, care este co-fondatorul Nike Inc., renumita corporație multinațională, furnizor global de îmbrăcăminte sportivă și echipamente pentru sport. După studii, Knight a devenit Contabil Public Autorizat (CPA) și a lucrat în calitate de auditor, în companii cu renume internațional, și asistent universitar înainte de a decide să fondeze compania Blue Ribbon Sports, redenumită ulterior Nike [16]. În 1965, fiind la Price Waterhouse, Knight a cunoscut o mare influență în viața sa – Delbert J. Hayes, care era liderul echipei sale. Acesta menționează în memoriul său: „Zi de zi l-am văzut pe Hayes făcând ceva ce nu credeam că este posibil: a făcut din contabilitate o artă. Ceea ce însemna că el și cu mine, și cu toții, eram artiști. A fost un gând minunat, un gând înnobilitor, unul care nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap” [17].

În industria financiară numele John Pierpont Morgan este recunoscut. El a fost un finanțator și bancher de investiții american care a dominat finanțele corporative pe Wall Street în anii 1877-1890. Fiind fiul unui bancher de succes din Connecticut, Morgan primește educație în Boston, apoi la alte

instituții prestigioase din Europa. J.P. Morgan și-a început cariera drept contabil la firma bancară Duncan, Sherman and Company din New York în 1857. Ulterior, Morgan se încadrează în compania bancară a tatălui său. Pe parcursul activității, măiestria sa a oprit prăbușirea sistemului bancar american în anii 1890, a stabilizat piața americană în timpul crizei financiare din 1907 [5]. El a creat companiile General Electric, US Steel, International Harvester, și AT&T. Morgan, pe vremea sa, ținea în mâini, practic, 40% din capitalul industrial, financiar și comercial al SUA. Succesoria modernă a companiei care îi poartă numele, J.P. Morgan Chase, actualmente este cea mai mare companie multinațională de servicii financiare din lume. A fost desemnată cea mai importantă bancă pentru sănătatea sistemului financiar mondial.

Evoluția contabilității în spațiul românesc este, și ea, demnă de apreciat. În România contabilitatea s-a dezvoltat, ca o disciplină științifică distinctă, în cadrul științelor economice, fiind legiferată la nivel național în 1864, când la Galați și București se înființează școli de contabilitate.

În învățământul superior, contabilitatea a fost predată pentru prima dată de către profesorul Ion Ionescu de la Brad, în 1870. Un loc important în evoluția contabilității românești îl ocupă Th. Ștefănescu, profesor la Școala Comercială din București și director al B.N.R. Meritul său a fost de a publica, în 1880, primul curs complet de contabilitate, cu titlul „Curs de contabilitate în partidă dublă”. Th. Ștefănescu a definit contabilitatea ca fiind „știința care ne învață arta de a stabili conturile și de a uni socotelile.” După anul 1989, catedrele universitare de specialitate din România au elaborat numeroase tratate, studii și lucrări prin care se realizează procesul de armonizare al contabilității românești cu reglementările europene și Standardele Internaționale de Contabilitate.

O înaltă contribuție la dezvoltarea școlii de contabilitate din Moldova au avut-o personalități notorii care au activat și activează în ASEM. Pe lucrările acestora au studiat generații de contabili până în prezent.

Concluzii

Lumea contabilității este plină de oameni incredibili care au realizat lucruri uimitoare în cariera lor. De la faimoșii contabili care au revoluționat industria, până la cei care au depășit obstacole imense pentru a reuși, acestea sunt poveștile care ne pot inspira să ajungem la stele. Ei dovedesc că dacă depui muncă asiduă, determinare și creativitate, orice este posibil. Studiul efectuat arată cât de importante sunt calitățile și aptitudinile pe care le pot dobândi, și ulterior aplica, cei ce învață contabilitatea.

Referințe bibliografice

1. LEE, T. A., BISHOP, A., PARKER, R. H. Accounting History from the Renaissance to the Present: A Remembrance of Luca Pacioli, Routledge, New York, 2013. p. 3-4
2. JAMES, T. Luca Pacioli the ‘Father of Accounting’, 2016, [online]. Disponibil: [https://www.stptax.com/luca-pacioli-the-father-of-accounting/#:~:text=Luca%20Pacioli%20\(c.,took%20maths%20lessons%20from%20Pacioli\).](https://www.stptax.com/luca-pacioli-the-father-of-accounting/#:~:text=Luca%20Pacioli%20(c.,took%20maths%20lessons%20from%20Pacioli).)
3. NOBLES, C. The Development of Double Entry, Routledge, New York, 2014. p. 60
4. Dr. LADDA, R.L. Basic Concepts of Accounting, Laximi Book Publication, Solapur, 2014. p. 7
5. Edology, Accountants who changed the world, 2017, [online]. Disponibil: <https://www.edology.com/blog/accounting-finance/accountants-who-changed-the-world/>
6. ICAEW, Marry Harris Smith: The First Female Chartered Accountant, 2019, [online]. Disponibil: <https://eastendwomensmuseum.org/blog/2020/9/9/mary-harris-smith-the-first-female-chartered-accountant>

7. INTHEBLACK, 9 accountants who changed the world, 2015, [online]. Disponibil: <https://intheblack.cpaaustralia.com.au/people/9-accountants-who-changed-the-world>
8. Alchetron, Walter Diemer, 2022, [online]. Disponibil: <https://alchetron.com/Walter-Diemer>
9. BROWN, J. 6 incredible accountants who changed the world, 2019, [online]. Disponibil: <https://www.aatcomment.org.uk/career/success-stories/6-incredible-accountants-who-changed-the-world/>
10. Monroe College. 35 Famous Accountants to Surprise & Inspire, 2022, [online]. Disponibil: <https://www.monroecollege.edu/news/35-famous-accountants-surprise-inspire>
11. ZABO, M. The Untold Truth of Robert Plant, 2023, [online]. Disponibil: <https://www.grunge.com/904674/the-untold-truth-of-robert-plant/>
12. SDC CPAs. Celebrities Who Started Their Careers in Accounting, 2021, [online]. Disponibil: <https://sdccpa.com/hot-topics/celebrities-who-started-their-careers-in-accounting/>
13. JARVIS, S. This Woman Started Life as a Bookkeeper -- in 20 Years She Was The Richest Woman in The World. Here's How She Did It. 2017, [online]. Disponibil: <https://www.inc.com/sophie-jarvis/this-woman-started-off-as-a-bookkeeper-in-20-years-she-was-richest-woman-in-world-heres-how-she-did-it.html>
14. DALTON, M. Pierre Cardin, Fashion Designer of the Space Age, Dies at 98, 2020, [online]. Disponibil: <https://www.wmagazine.com/story/rip-pierre-cardin#:~:text=Pierre%20Cardin%2C%20the%20Italian%2Dborn,away%20at%2098%20years%20old.>
15. CHERNOW, R. Titan: The Life of John D. Rockefeller, Sr., ed. a II-a, Alfred A. Knopf, New York, 2004. p. 76-78
16. TOMMY, L., Successful entrepreneurs who had been accountants, 2020, [online]. Disponibil: <https://www.gotitpass.com/books-on-accountant-entrepreneurs>
17. Knight, P., Shoe Dog: A Memoir by the Creator of NIKE, Simon & Schuster Ltd, Knopf, London, 2018. p. 71
18. ACCA, Five highly successful accountant entrepreneurs, [online]. Disponibil: <https://www.acca-x.com/global/en/blog/five-highly-successful-accountant-entrepreneurs.html>